

ationum
spec.

DE ORIGINE 7.
HISTORIAE CREATIONIS, QVAM MOSES DEDIT
OBSERVATIONES EXHIBET SELECTAS

AC SIMVL
VIRO
EXPERIENTISSIMO ET EXCELLENTISSIMO
DOMINO
**IOANNI NICOLAO
WEISSIO**

PROFESSORI MEDICO PRIMARIO
IN LITTERARVM VNIVERSITATE ALTORFINA
EIVSDEMQUE

S E N I O R I

LONGE MERITISSIMO
POLIATRO ALTORFINO ET ACADEMIAE NATVRAE CVRIOSORVM SOCIO
SOCERO SVO VENERABILI
OB MVNVS PROFESSORIS ORDINARI
IN GRATIOSO MEDICORVM ORDINE ALTORFINO
PER

ANNOS QVINQVAGINTA
FELICITER GESTVM

D. VIII. OCTOBR. MDCCCLXXXII g.

SOLEMNI RITV LAETANTI
PIE GRATVLATVR

D. IOANNES ANDREAS SIXTVS

SACR. LITT. PROF. PVBL. ORD. ECCLES. ALTORF. ARCHIDIAC.

ALTORFII, EX OFFICINA I. A. HESSELII, ACAD. TYPOGR.

S. R. D. D. Fri
Conf. ecc

DE ORIGINE
HISTORIAE CREATIONIS IN CAP. I. GENES.
DELINEATAE
OBSERVATIONES SELECTAE

Quum TIBI, *Vir meritissime*, subinde volupe fuerit, materias ad disciplinam sacram pertinentes diiudicare easque alicuius et grauioris momenti legere ac relegere, haud adeo alienum a TVO animo esse reputaui, antequam officii erga TE mei partes, quas praefens tam rara tamque augusta postulat caussa, exfoluerem, *quaedam de origine historiae creationis a Mose descriptae*, praefari, *ex monumentis litterariis deprompta*.

Mosen, quae de creationis opere tradit, ex aliquo carmine antiquo plane repetiisse, opinio est, quam genius nostri saeculi alit atque tuetur, quo iure autem quamque praevalente coniectura? iam non discutere atque definire libet nobis huius opinionis antiquiorem memoriam reuocaturis, ad demonstrandum huius nostrae opellae exemplis: *Nihil sub sole*

novum. Num quid est, de quo quis diceret: Ecce hoc retens est?
iam enim exstitit in saeculis, quae fuerunt ante nos*)

Deprehendimus alios prisci acui, qui Mosen creationem
narrantem aliunde subsidia petiisse statuebant. In promptu no-
bis est liber, eruditionem amplam quidem at vero etiam nimis
curiosam, prodens ANDREAE LIBAVII, quondam Medicinae
Doctores et illustris Gymnasii Casimiriani Saxonici apud Co-
burgenses Directoris et Professoris**) qui inscribitur: *De uni-
versitate et originibus rerum conditarum contemplatio singularis
theologica et philosophica iuxta historiam hexaemeri Mosaiici in Ge-
nesi propositam.* Francofurti ad Moenum. M. DC. X.

Continet hicce liber nonnulla, de quibus miror ab au-
ctore, suo quippe acuo, tuto potuisse palam fieri, continet-
que

*) *Kobel.* 1, 9. 10.

**) Natus fuit Halae Saxonum circa finem saeculi decimi sexti. Instructus
a IO. RICCIO, Ioannis filio, et IO. LADISLAO, abiit ad academiam Ienen-
sem, ubi post impetratos Philos. et artis medicae Doctores honores
inde ab anno MDLXXXVIII. historicos et poetas interpretando lectio-
nes habuit. Deinde autem A. MDLXXXI. Rotenburgum ad Tuba-
rim se contulit ibidemque Gymnasii Inspectoris, exercitiorum praesidis
et Poliatri, suscepit partes. A. MDCVII. Coburgi manus Directoris
Gymnasii, Professoris primarii et Inspectoris scholae oppidanæ triuia-
lis adiit, cui prouinciae magna cum laude praefuit ad A. MDCXVI.
quo diem suum obiit supremum. Salutatur Theologus, Historicus, Poe-
ta, Orator, Physicus et Medicus, vir omnibus Gymnasiarchae ornatus
dotibus ingenisque ac studiorum eminentissimus saeculi sui. Conf.
GOTTFRIED LUDWIGI *Ehre des Hochfürstlichen Casimiriani academici in
Coburg.* PP. 130 sqq.

que nonnulla liberalis eruditionis conspicua specimina, quibus nos iam non moramur. Tamquam ad scopum nostrum facientia iam tantum ea commemoramus, quae de origine narrationis Mosaeicae de condito mundo statuebat, quaeque *) sunt : „*Historiam mundi creati et optime et verissime recenset Moses, siue a patribus acceptam, siue immediate a Deo — — — A prioribus acceptam historiam esse, argumento potest esse, quod in disciplina Aegyptiorum et Chaldaeorum, in qua legimus eruditum fuisse Mosen, vestigia sint diuinae traditionis; et quod non videatur ecclesia prima illud ipsum ignorasse, sicut et caetera, quae gesta sunt ante Mosen, procul dubio in archiuis Ebraeae Ecclesiae sunt inuenta,*„

Conueniunt cum hac opinione ea, quae sub litteris M. C. E. latens auctor proposuit in peculiari scripto: *Vnuorgreifliche Gedanken von denen Meistern der Versammlungen über die Worte, Ecclesiast. XII, 11. Die Worte, der Weisen sind Spiesse und Naegel, geschrieben durch die Meister der Versammlungen und von einem Hirten gegeben* **) Suae coniecturae rationes ita subducit: **בעלי אספות** (Meister der Versammlungen) sunt doctores religionis curam agentes a Deo excitati, qui vocan-

A 3

tur

*) p. 32. Sect. 4.

**) prodit a. 1727. legiturque eius epitome in der *fortgesetzten Sammlung von alten und neuen rheologischen Sachen auf das Jahr 1727.* pp. 107 sqq.

tur domini coetuum praeter alias causas ab auctore adlega-
 tas etiam ob hanc, quoniam illorum erat, scripta *Θεωρευσα*
 et canoni addenda colligere. *Λογια τῶ Θεου* a viris sanctis
 synagogae Iudaicae tradita saepe negligi solebant. Hinc Deus
 excitauerat prophetas, quos *ראים* (Seher) nuncupabant, qui-
 bus se Deus per visiones manifestauit ac praecepit, vt de scri-
 ptis diuinitus reuelatis dispicerent et, quae diuinum numen
 canoni in gratiam suae ecclesiae inferenda destinauerat, collig-
 erent. Primus et reliquis praefendus huius generis vates
 Moses fuit Num. XII, 6. 7. 8. qui primus historiographus esse
 perhibetur, aut minus est credibile, viros sanctos ante et post
 diluuium, quibus se Deus praecipue reuelauit, scribendi peri-
 tos haud fuisse, hinc censendum est, eos suam ipsorum suo-
 rumque maiorum historiam inde ab incunabulis mundi *Θεω-
 ρευσια* adiutos consignasse ac pro notitia suarum familiarum
 post se reliquisse. Eiusmodi litterarum monumenta Iacobi Pa-
 triarchae familia verosimiliter secum in Aegyptum transporta-
 uit. Haec postea Moses, et ex illis quae ad diuinam *ἱστονομικῶν*
 ab Adamo vsque ad Eberum huiusue posteros pertinerent,
 Dei iussu conquirens primus extitit MSS. in Aegypto inter
 Israelitas obuiorum collector. Deum quoque Mofi ad discer-
 nenda scripta *Θεωρευσα* a supposititiis suppeditasse caracte-
 res sufficientes caret dubitatione.

Sequitur

Sequutus est ex parte, quisquis fit, huius opinionis auctor
 IO. CLERICVM et RICH. SIMONIVM. Ille quidem *) sic profes-
 sus est: „Nemo dubitat, quin *Mundi origo* et quaecunq; ge-
 „sta narrantur ad Mosis vsq; parentes ab eo (Mose) scribi
 „potuerint. Quæerunt dumtaxat eruditi, an re vera Moses
 „haec scripserit; primus ea litteris consignarit; an vero,
 „quæ habet, ex antiquioribus monumentis, quæ postea inter-
 „ciderint, hauserit? Si primus haec scripsit Moses nunquam
 „antea litteris mandata, oportet quæ habet ei sint a Deo re-
 „uelata; aut ab hominibus, qui ea memoriter tenebant, narra-
 „ta, neque enim aliter ei innotescere potuerunt „ [*Qualis hic*
consensus inter LIBAVIVM et CLERICVM!] „Nusquam autem
 „sibi haec a Deo patefacta dicit, neque, quamquam fieri potuit,
 „quisquam, Mose tacente, pro comperto adfirmare sustineat;
 „praeter Rabbinos. — Memoria vero tot nomina, totque
 „annorum summas, potuisse seruari vix credibile videtur.
 „Verisimilius est Patriarchas vetustiores scriptis ea consignaf-
 „se et posteris etiam commendata reliquisse; quo factum sit,
 „vt, cum in Mosis manus peruenissent, ea describere et cum
 „aetatis suæ historia connectere adgressus sit, „ Cum his
 comparentur quæ habet RICH. SIMONIVS **) inter alia statuens;
 „Absque

*) in dissertat. *de scriptore Pentateuchi Mose eiusque in scribendo consilio*
 praemissa eiusdem *commentar. in Genesim.*

**) in edit. lat. quæ ad manus est, *hist. crit. Vet. Test. lib. I. c. VII.*

„Absque dubio Moses alia acta habuit, siue scripto siue viua
 „voce in electis adeo familiis et vera religione imbutis ad
 „ipsum vsque aetatem conseruata „

Licet anonymi sententia infidias auctoritati textus sacri non struat, tamen ipsius proponendi ratio, quippe sine argumentis tantum coniecturandi, nobis se se parum commendat, neque miramur illum inuenisse aduersarium, nempe M. CHRISTIANVM STEPHANI, qui eam eodem, quo edita fuit, anno adortus est duabus disputationibus (Vitembergae cum respondente IO. GODOFR. HAENTSCHELIO publice ventilatis) in quarum altera quaestionem: *An Moses Genesim e sebedis Patriarcharum collegerit?* tractauit haud oblitus CAMP. VITRINGAE, ceu huius opinionis patroni*) prae reliquis eius vestigia prementibus adfelicis. Plura monuit STEPHANIVS, quae, quam ambigua sit anonymi sententia, strictim ostendunt, interim tamen ipse fateatur**) fieri potuisse et fortean etiam factum esse, vt quaedam Moses per traditionem saltem oralem a patre Amramo, hic vero a suis maioribus acceperit. Sed nescio qua commotus propter hanc confessionem anxietate, restringentem addiderit notam: „at enim vero illa omnia, quae ei vel a maioribus „tradita fuerunt, vel quae ipse per vitam suam conspexit at
 „que

*) in *obseruat. sacr. diff. I. l. I. c. IV.*

**) pag. II.

„que expertus est, non propterea et eatenus libris suis est
 „complexus, quia et quatenus audiuerat vel expertus erat, sed
 „quia ipsi Deus per immediatam reuelationem suggesserat at-
 „que dictauerat „ Itane Deus *illa omnia*, quae iam nouerat
 Moses, huic per *immediatam reuelationem* suggessit, dictitauit?
 Neque tamen hoc frustra fecit? Neque tantum dirigentem,
 reuelante haud necessaria, adhibuit inspirationem? Exemplum
 profecto satis clarum, quam imprudenter saepe proferantur,
 quae nimium gignit cautionis timidae studium!

Quodsi iam vero secundum antea relata supponitur Mo-
 sen, diuinum historiographum creationis mundi, aliunde ipsi
 iam nota depromissee, hoc demum quaestionem mouet proxime
 cognatam, cuius conditionis speciatim fuerint isti fontes ex
 quibus hausisse fertur? Respondet CLERICVS in dissertatione
 commemorata: „Qualia porro et quot fuerint ea scripta, ii
 „demum dixerint, qui iis temporibus uiuebant, si ad vitam
 „reuocarentur. Coniecimus nonnulla carminibus ὁμοιοτέλευ-
 „ταις, qua in re sitam esse Hebraeorum poesin aliquando o-
 „stendimus *) scripta fuisse — — Certe apud omnes pae-
 „ne gentes, antiquissimarum historiarum fragmenta uersibus

B

conti-

*) Stetit promisso postea edito *commentar. in vet. Testam. prophetas ab
 Esaiam ad Malachiam usque*, Amstelod. MDCCXXXI, cui in calce ad-
 nexa est, quae antea gallice prodierat, dissertat. *de poesi Hebraeorum*.

„continebantur, vt ostenderunt viri docti. Apud Hebraeos
 „etiam tempore Mosis vsitatum fuisse constat, vt magnarum
 „rerum memoria carminibus celebraretur, quae memoriter
 „discebantur. Vide cantica Mosis ipsius, quae extant Exod.
 „XV. et Deut. XXXII. Quin imo ipse Deus posterius ab
 „Israeilitis addisci iussit Deut. XXXI, 29. Nec mirum videri
 „debet Poeseos initia ad tam prisca tempora referri, cum Mu-
 „sica ante diluuium inuentione aliquot instrumentorum exco-
 „li coeperit, vt docet Moses Gen. IV, 21. Credibile etiam
 „est asâ voce coepisse homines canere, antequam de instru-
 „mentis musicis cogitarent. Verum vt nonnulla carminibus
 „scripta esse potuerunt, quae longaeui Patriarchae memoria
 „tenuerint; Chronologia tot annorum calculo constans ver-
 „sibus includi potuisse vix videtur,

Haecce CLERICI adserta, si vel maxime partem aliquam
 libri Geneseos tangunt atque respiciunt, est sane *historia crea-*
tionis, ad quam praecipue adplicari possunt, quae monuit de
 carminibus *ἑμιοτελευτοῖς*, de fragmentis historiarum antiquissi-
 marum versibus comprehensis, de more tempore Mosis, ma-
 gnarum rerum memoriam carminibus, quae didicerant, ce-
 lebrandi.

Quae secundum haec data tentari potuit adplicatio, hanc
 etiam re ipsa explicuit HENNINGIVS BERNHARDVS WITTERVS,
 quon-

quondam Pastor Hildesienſis, qui MDCCXI. edidit: *Iura Iſraelitarum in palaeſtinam terram Chanaanæam Commentatione in Gēneſin perpetua ſic demonſtrata, ut idiomatis aubentici natiuus ſenſus fideliter detegatur, Moſis autoris primæua intentio ſollicite deſiniatur, adeoque corpus doctrinæ et iuris cum antiquiſſimum tum conſummatiſſimum tandem eruatur.* Hicce WITTERVS ſua exegeſi ad Gen. I, 1. §. 5. obſeruauit ſequentia: „Creationis vero hiſtoriam non tam ſuis, quam antiqui alicuius Poetæ verbis videtur tradere Moſes. Inter Hebræos enim plurima cantica vel poemata iam ante Pentateuchi conſignationem a piis viris concinnata atque in uſum ſacrum de prædicandis beneficiis ac miraculis diuinis adhibita fuiſſe, negari nequit. Miriam mirabilem Dei potentiam in Aegyptios exertam celebratura gentem ſuam concitat, ut canticis beneuolentiam Numinis efferat nulla ſingularis cantici iniecta mentione, Exod. XV, 21. Neque ſane mirum, Poſeos initia ad tam priſca tempora referri, cum ipſa Muſica iam ante diluuium excoli coeperit, Gen. IV, 21. Vnde poemata, cum litterarum uſu deſtituerentur mortales per *prol.* §. 11. confecerunt primum ſimpliciora, deinde, quo facilius memoriae mandarentur, *ομοτελευτα* et rhythmica. Vid. Exod. XV, 1. Gen. III, 24. VII, 11. His grauiſſima argumenta exprimebantur, atque non ſecus ac in Hieroglyphicis ſiue ſacris ſculpturis fata

„temporum praeterlapforum posteritati reuelabantur. E quibus monumentis *πατραπαροδοταις* et orali traditione propagatis, Deo adminiculante, Pentateuchum collegit Moses. Ad quae cantica fortassis hoc quoque, quod dico, Poema, creationem mundi summatim exhibens, postea a Mose litteris mandatum referendum erit, „ Quam sententiam ne tantum scripsisse et oraculi instar edidisse videretur, quod sane multis pristini et nostri aevi auctoribus opinionum vitio vertendum est, rationes addidit pro stabilienda sua coniectura non contemnendas, attamen omni nondum exceptione maiores, quarum *prima* est: In toto creationis cantico a Mose scripto nomen Dei *τετραγραμματος*, **יהוה** nusquam occurrere, quum tamen scriptori Mose posthac sit ordinarium: Quodsi auctorem diuersum agnoueris, omnem difficultatem facile expirare*) Datur vero et alius difficultatis tollendae modus, de quo paullo post. Obiecit sibi ipsi WITTEVS, Mosis scripturam esse *θεωπνευστον*, cuiusmodi elogium autem cantico tali, quod

suppo-

*) Non possumus quin hoc loco cum hisce conuenientem notam celeberr. EICHORNII in P. II. eiusdem *introd. in veteris Test.* §. 417. p. 298. adiungamus: Im ersten Kapitel bis zum vierten Vers des zweyten wird von Gott ohne Ausnahme *Elohim*; und von da wiederum bis zum Ende des dritten ohne Ausnahme *Iehouah Elohim* gebraucht. Sollte wohl dieser Vnterschied im Ausdruck das Werk eines bloßen Zufalls seyn? oder sollte nicht vielmehr diese Verschiedenheit von der Verschiedenheit der Verfasser herrühren?

supponatur, haud posse vindicari, et respondet, valere de hoc poemate, quod de aliis in Scriptura sacra adlegatis peregrinis, 1 Cor. XV, 33. Tit. I, 12. obtinere diuinam auctoritatem ex commendatione Mosis, qui nisi quae vera deprehenderit, Deo manuducente, in sacras litteras transtulerit. *Secunda* ratio monet, styli diuersitatem hoc primum inter et reliqua Mosis capita eidentem animaduerti. Quam nos quoque lubentissime concedimus. *Tertia* vrget ratio: „Quare, quae ad secundum sextique diei historiam aperte spectant, in secundum caput demum digessisset Moses? Vid. Gen. II, 5 sqq. cum intra primum caput historiam creationis absoluerit et consummauerit, Gen. II, 1. Quae connexio, quae ratio contextus dabitur? nisi supponas ex tot grauissimis rationibus, Mosen antiquum hoc poema, quod ex affe non responderet intentioni, postmodum pro scopo suo paullulum illustrasse, Denique commendat WITTEVERS suam hypothesin, qualem ipse pronuntiat, tum ex eo quod absurdi quicquam non completatur, tum ex consilio Mosis probabili, quippe maluisse ab ipso hoc cantico vel poemate exordiri, quod in omnium ore versaretur atque genti suae esset notissimum, quo illam ad sedulam Pentateuchi sui lectionem sic inuitaret.

Praeter haec, de origine cap. I. Genes. a WITTERO in medium posita, in ipsius libro quoque alia plura liberius prolata occurrunt, quae nunc repetita hinc inde legimus ac si noua essent, e. g. de lapsu protoplastorum historia ipsi est mere *symbolum hieroglyphicum* peccaminosi, in quem detrusi sint mortales, status. Hinc etiam sensum hieroglyphicum sub emblematis delitescentem subinde expiscari ac efferre studet. Ab hoc vero et aliis pluribus a nostro scopo remotis iam abstrahimus, hoc tantum adnotantes, WITTERVM adortum esse IO. HERM. AB ELSWICH *obseruationibus philologicis*, quas peculiari disputatione manifestauit, quibus adeo commotus est Witterus, vt Elswichium propterea edita epistola vehementer pungeret ac eadem simul fateretur, se HERM. VON DER HARDT, CLERICVM, SPENCERVM, in primis duces sequutum esse. Tantum vero abfuit vt Elswichius iam acquiesceret, vt potius epistolam apologeticam ad Witterum prodire iusserit, qua non solum se defendere, sed etiam suum aduersarium periculi, quod eius minitarentur opiniones, accusare annitebatur.

Haec quidem nunc sufficiant tamquam supplementa litteraria ad historiam interpretationis de origine cap. I. Genesios instituta. Quibus tandem nostram de hac origine sententiam addere iuuat, ita quidem, vt hac vice tantum breuibus indicemus quid nobis videatur, ampliolem vero eius explicatio-

tionem et confirmationem in aliam obuenientem differamus opportunitatem.

Agnoscamus in narratione Mosis de condito mundo carminis antiqui habitum, aut cuius auctorem non alium praeter Mosen ipsum esse nobis persuademus, qui plura dedit suae Poeseos specimina in Pentateucho. Exire debuit populus Israelitarum ex Aegypto, ut a nisu ad idololatriam auocaretur et ad cultum purum Dei vnus seiungeretur per Mosen diuinitus excitatum. Ad hunc finem obtinendum populus ille iam ante legislationem solemnem ad montem Sinai fuit praeparandus. Cuius causa Moses creationis historiam a maioribus acceptam poemate descripsit et hoc habitu facile populum formandum edocuit de vero et vnico mundi conditore ac de cultu ipsi vnice et praesertim die sabbati praestando. Etiam facile ad credendum inducor, hocce carmen historicum saepius a gente Israelitica per deserta proficiscente tam diebus sabbati quam aliis occasionibus festiuis solemni cantu fuisse recitatum. Secundum hanc considerationem creationis historia carminis habitu a populo celebranda mihi videtur esse primum institutum *) Mosis pro populo, cuius dux et legislator a Deo

*) Forfitan iam ante populi exitum ab ipso factum. Tunc vero gens liberanda nondum fuit vsui vocabuli יהוה tamquam noui, adfuefacta, sed visitior erat vox אלהים. Hinc videmus, cur hanc eandem Moses in hymno populari potius viurpauerit.

a Deo fuit constitutus. Idcirco etiam cum historia huius populi historia creationis ex commemorata causa propinquam habet coniunctionem atque ita facile perspicitur, cur Moses hoc a se pro natione Israelitica compositum carmen historicum suae eiusdem gentis historiae praefixerit.

Iam vero vt TE, *Vir meritissime*, peculiari demum praeconio salutem, monet rara felicitas, quam Deus, optimus maximus, TIBI concessit, vrget laetitia, qua perfundor, ineffabilis, incitatque mei animi venerabundi pietas sincerissima. TE, *Vir praestantissime*, miror, exemplum diuinae prouidentiae prae multis eximium. Inter tot tantaque studia, quibus vires suas intendere ac defatigare homines oportet eruditos — inter tot molestias, tot pericula, quibus obnoxii sunt, qui artem salutarem exercent — inter tot onera vitae academicae — inter tam multi generis amara, quibus abundat vita humana — tamen vitam transigere longaeuam, qualem paucissimis contingere nouimus, et quidem viribus animi corporisque adhuc integris habituque non humili ac marcescente,

te, sed potius erecto atque iuuenili; sane hoc Dei beneficium est plane singulare! Et ut paucis omnia complectar, Professor quinquagenarius isque iam octoginta natus annos, sed tamquam vir iuuenis incedens suaque quaecunque negotia expediens quot habebit, qui hisce illum equiparare queant? Tale raritatis maximae exemplum admirabile TE, *Vir fortunatissime*, vere animaduerti, quis est inter nos, qui non fateatur? Quis esset, nisi ab omni humanitatis sensu alienus, quin TIBI propterea iubenter gratuletur tabulamque votiuam suspendat?

Quam iucundissimo laetitiae sensu fors TVA faustissima me compleat, iam TIBI ex nostra patet familiaritate, idque facile credent, qui sciunt, quanta cum veneratione TIBI sima deditus. Sed ut alii plures sciant, et ut memoria erga TE mei candoris perceptique gaudii ob TVAM salutem huiusque festiuum monimentum longius duret; prodeant ex pectore laetabundo intima religionis sensa: Summa laus fit et maxima gloria optimo rerum omnium moderatori, qui TIBI, *Vir meritissime*, haec iubila fecit, qui TE — suum a iuuentute cultorem, salutari miserorum amore flagrantem,

C

dignum

dignum piūque filium b. I. C. WEISSII, memoria merito-
 rum in rem scholasticam atque sacram Curiae Variscorum ad
 hac florentis — ita suo numine iuuit, vt cerimoniam, qua
 ante quinquaginta annos manus Profefforis medici ordinarii
 auspiciatus es, iam repetere possis, annis quidem et longa ex-
 perientia, neutiquam vero animi corporisque vigore mutatus
 ab illo. Quanto cum gaudio TE videbo cathedram publicam
 conscendentem, quanta cum voluptate TE auditurus sum so-
 lemni oratione declamantem, ac patri caelesti, ob maxima suae
 erga TE benignitatis specimina, grates, laudes, nota TVA elo-
 quentia, dicentem! Tunc etiam vota mea, quibus meum iam
 incalcescit pectus, nouo cum ardore ad Deum ter optimum di-
 rigam: Diu uiuat, valeatque amplius, *venerabilis Senex!* Per
 multos annos nostram aequae ac omnem litterarum vniuersita-
 tem ornare, suae familiae, meis mihi que ipsi solatio esse iu-
 beat Deus MERITISSIMVM WEISSIVM!

M
Fol 1297

ULB Halle

003 006 867

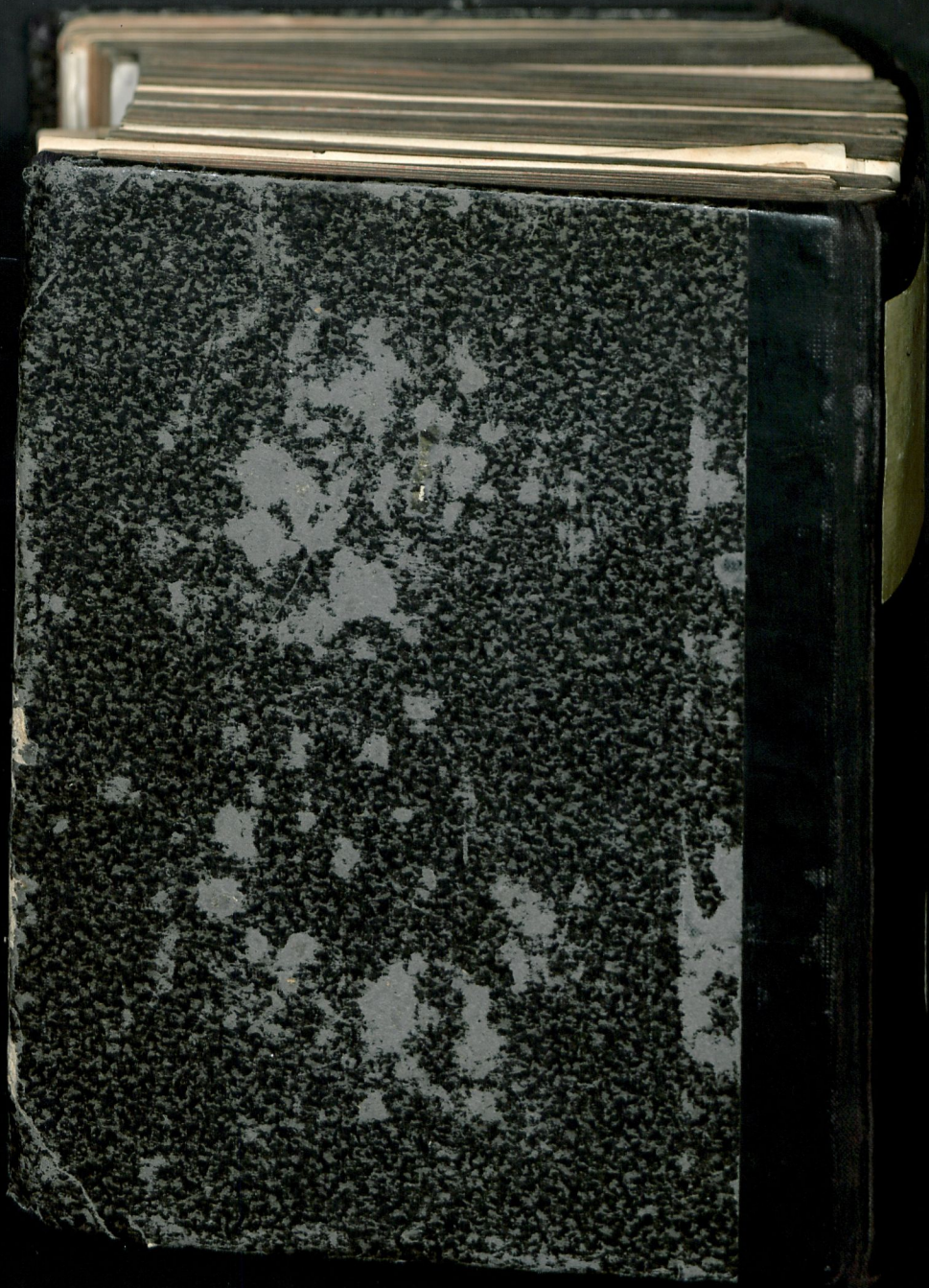
3

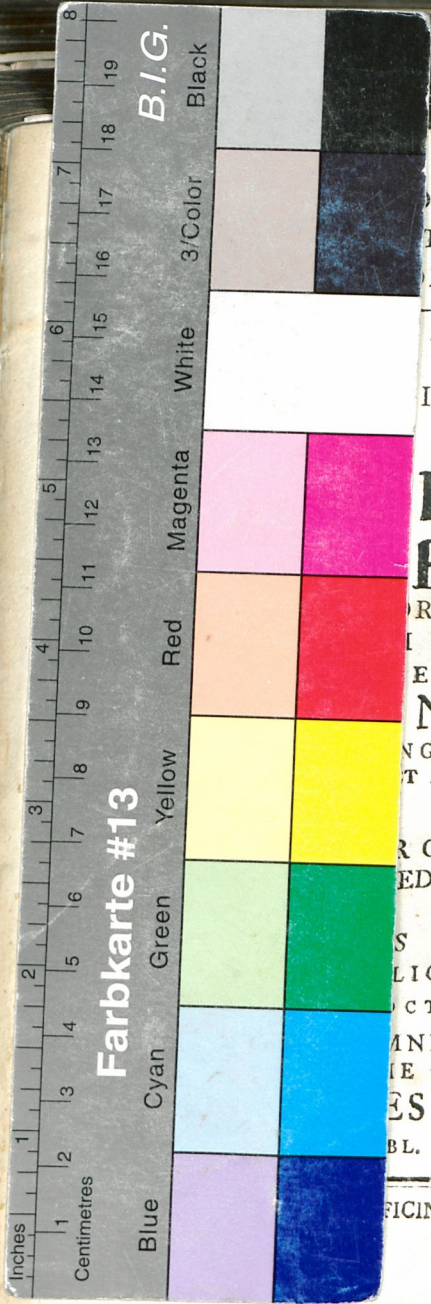

f

SB

Farbkarte #13

B.I.G.
Black

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

DE ORIGINE
TIONIS, QVAM MOSES DEDIT
NES EXHIBET SELECTAS

AC SIMVL
VIRO
IMO ET EXCELLENTISSIMO
OMINO

**I NICOLAO
EISSIO**

RI MEDICO PRIMARIO
I VNIVERSITATE ALTORFINA
EIVSDEMQUE

NIORI

NGE MERITISSIMO
T ACADEMIAE NATVRAE CVRIOSORVM SOCIO
SVO VENERABILI

ROFESSORIS ORDINARI
MEDICORVM ORDINE ALTORFINO

PER

S QVINQVAGINTA

LICITER GESTVM

CTOBR. c1310cclxxxii

ANI RITV LAETANTI
IE GRATVLATVR

ES ANDREAS SIXTVS

BL. ORD. ECCLES. ALTORF. ARCHIDIAC.

FICINA I. A. HESSELII, ACAD. TYPOGR.

*S. R. D. D. Gria
Conf. eccles*